

ТАҚРИЗИ

мушовири илмӣ оид ба таҳқиқи диссертатсионии Асоев Сайёд Эмомалиевич дар мавзуи «Таъсири ҳосилаҳои аминокислотагӣ-пептидии глитсерин ба нумӯ ва энергияи сабзиши тухми гандум (*Triticum L.*)», ки барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои биологӣ аз рӯйи ихтисоси 03.01.04-Биохимия пешниҳод шудааст

Мубраммии мавзуи таҳқиқи диссертатсионии Асоев Сайёд Эмомалиевич зарур ва мубрам мебошад, аз ин рӯ яке аз ҳадафҳои асосӣ ва стратегияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ин баланд бардоштани сифати маҳсулоти хурукворӣ (ғаладонагӣ) ва таъмин намудани амнияти озуқаворӣ ва роҳҳои ҳали он мебошад. Барои ҳали он, маҳз пайвастаҳои биоорганикӣ метавонанд, ки оид ба баланд бардоштани ҳосилнокии зироат мусоидат кунанд. Аз ин рӯ биологияи физикийо химиявӣ метавонанд, ки муҳимияти равиши мақсаднокро оид ба ҷустуҷӯ ва коркарди методҳои самараноки синтези моддаҳои нави аз ҷиҳати биологӣ, физиологӣ ва биохимиявӣ фаъолро тасдиқ намояд.

Асоев Сайёд Эмомалиевич соли 2010 ба факултаи биологияи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ба ихтисоси биолог омӯзгор дохилшуда, онро соли 2015 хатм намуд. Пас аз хатми донишгоҳи номбурда барои идомаи таҳсил ба шӯбаи аспирантура аз рӯйи ихтисоси 03.01.04-Биохимия дар Маркази инноватсионии биология ва тибби Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон соли 2019 зинаи мазкурро бо ихтисоси 03.01.04-Биохимия хатм намудааст. Асоев С.Э., аз соли 2016 ба ҳайси аспиранти шӯбаи рӯзонаи Маркази инноватсионии биология ва тибби Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон ва аз соли 2015 лаборант, ходими хурди илмӣ, ходими илмӣ ва ходими калони илмӣ дар озмоишгоҳи «Химияи глитсерин»-и ба номи д.и.х., профессор Б.Ҳ. Кимсанов Институти илмӣ таҳқиқотии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон фаъолият намудааст.

Кори диссертатсионӣ аз муққаддима ва 3 боб, хулоса ва феҳристи адабиёти истифодашуда, ки 162 номгуйро дар бар мегирад, аз он ҷумла 148 номгуйи бо забони руси ва тоҷики 14-хориҷӣ ва 27- номгуйи қорҳои илмӣ довталаб иборат аст.

Дар муққаддима мубраммии мавзуи таҳқиқи диссертатсионӣ асоснок карда шуда, дараҷаи омӯзиши масъалаи илмӣ арзёби гардида, объект ва мавзуи таҳқиқ, ҳадаф ва вазифаҳои он, асосҳои назарӣ ва методологӣ, наwgониҳои илмӣ, аҳамияти назариявӣ ва амалӣ муайян карда шудаанд.

Дар боби якум «Шарҳи адабиёт, маълумоти умумӣ оид ба аҳамияти физиологӣ-биохимиявии фиторегуляторҳо дар раванди ҳаётии

растаниҳо». Солҳои охир таваҷҷуҳ бо ёрии фитогормонҳо аналогҳои синтетикии онҳо дар масъалагузори танзими афзоиш ва инкишофи растаниҳо ба хусус дар навъҳои гандум торафт муҳимтар мегардад. Дар соҳаҳои кишоварзӣ ва хоҷагии халқ истифодаи амалии онҳо васеъ буда, боиси баланд гардидани ҳосилноки шуда ва хусусиятҳои бисёр муфид дорад.

Дар боби дуюм. «Қисми эксперименталӣ (таҷрибавӣ). Объекти таҳқиқот ва шароити гузаронидани таҷрибаҳо» Номбурда натиҷаҳои таҷрибавиро бо усулҳои ҳозиразамонӣ - биохимиявӣ химиявӣ: ИС-, Масс-спектроскопия ва таҳлили хроматографияи маҳинқабат ва Третьяков 1990, Lichtenthaler 1983, Wettstein, 1957, Гагаринский 2014, бо муваффақият аз худ кард. Саҳми шахсии унвонҷӯ дар таҳқиқоти илмӣ, ҷустуҷӯ ва таҳлили маълумоти адабиёт оид ба мавзӯи кори илмӣ, иштирок дар таҳияи нақшаи раванди таҳқиқот, гузаронидани таҷрибаҳои озмоишгоҳи ва саҳроӣ, инчунин муайянкардани пайвастагиҳои ҳосилаҳои аминокислотагӣ-пептидию глитсерин барои рушду нумӯи тухмиҳои гандуми навъӣ мулоимдона ва саҳтдона, коркарди маълумотҳои математикӣ, таҳлил ва хулосаҳо дар асоси натиҷаҳои таҳқиқот назаррас мебошад.

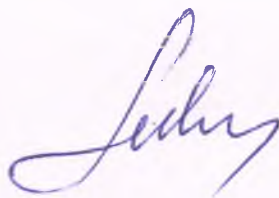
Дар боби сеюм «Таъсири ҳосилаҳои аминокислотагӣ-пептидии глитсерин ба афзоиш ва рушди тухмии гандуми навъҳои «Наврӯз» ва «Ватан» (*Triticum L.*) оварда шудааст». Таъсири муайяни физиологӣ ва биохимиявӣ вобаста аз қобилияти баланди реаксионӣ доштаи радикалҳои мухталифи химиявӣ метавонанд дар рустаниҳо таъсири нумӯи нишон диҳанд. Сарфи назар аз он, ки дар молекулаҳои пайвастаҳои санчидашуда гурӯҳҳои функционалии аминӣ, карбоксилӣ ва гидроксилӣ ҳастанд, аз ҳисоби ҳамин гурӯҳҳои функционалӣ ин пайвастаҳо метавонанд ба девори ҳуҷайравӣ ё мембранаҳои ҳуҷайра таъсир расонанд.

Нуктаҳои илмӣ ва натиҷаҳои диссертатсия илман асоснок буда, бо далелҳои муътамади назариявӣ-методӣ ва таҳлилӣ мустаҳкам карда шудаанд. Муҳтавои ассосии диссертатсия дар мақолаҳои илмӣ нашргардида ва баромадҳои муаллиф дар конференсиҳои сатҳи ғуногун инъикос ёфтаанд.

Хулоса диссертатсияи Асоев Сайёд Эмомалиевич дар мавзӯи «Таъсири ҳосилаҳои аминокислотагӣ-пептидии глитсерин ба нумӯ ва энергияи сабзиши тухми гандум (*Triticum L.*)» ба талаботи Тартиб додани дараҷаҳои илмӣ (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267) ва Дастурамал оид ба тартиби барасмиятдарории диссертатсия ва автореферати диссертатсия (қарори Раёсати Комиссияи

олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 31 марти соли 2021, №3) ҷавобгӯ буда, ҷиҳати сазовор гардидан ба дараҷаи илмӣ номзади илмҳои биологӣ аз рӯйи ихтисоси 03.01.04-Биохимия барои Ҷимоя пешниҳод карда мешавад.

Мушовири илмӣ:
доктори илмҳои биология,
профессор, академики АМИТ

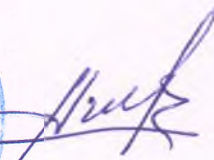
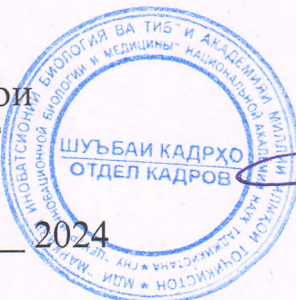
Якубова М.М.

«10» 07. 2024

Суроға: 734000, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
шаҳри Душанбе, ноҳияи И. Сомонӣ
кучаи Мирзо Турсунзода, 8, ҳуҷ. 12
Телефон: (+992)935-05-10-09
E-mail: mukhiba@mail.ru.

Имзои мушовири илмӣ: доктори илмҳои биология, профессор,
академики АМИТ ва мушовири илмӣ МИБТ М.М. Якубоваро тасдиқ
мекунам:

шуъбаи кадрҳои
МИБТ АМИТ

Усмонова П.

«10» 07. 2024

Суроға: 734017 Ҷумҳурии Тоҷикистон,
шаҳри Душанбе, ноҳияи И. Сомонӣ
кучаи Карамов 27, Маркази инноватсионии
биология ва тибби АМИТ,
Телефон: (+992)37-224-35-11
E-mail: markaz.11@mail.ru.